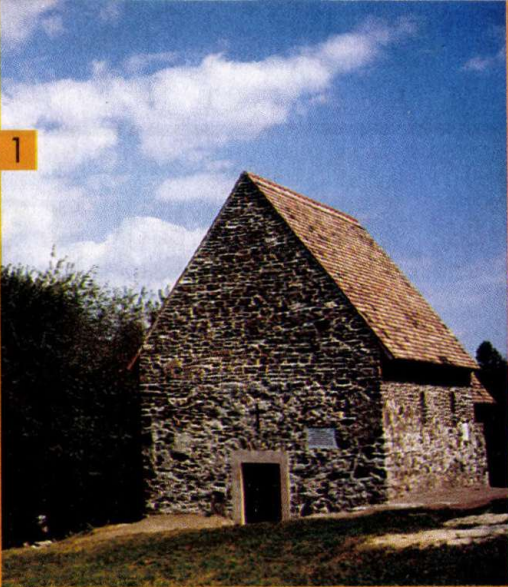

2

BESZÉLŐ KÉPEK

S Z

A

3 5

P H A Z Á N K A T J Á R V A

HANYI-FÉLSZIGET „ARANYHÁZAI”

A tihanyi echó évszázadokon át a térség egyik legismertebb nevezetessége volt, ám a mértéktelen és napjainkban is folyó építkezések miatt már nem hallható, holott a félszigetet még 1952-ben – hazánkban elsőként – tájvédelmi körzetté nyilvánították. Ez a terület azonban szerencsére nem csupán a visszhangjáról híres. Különlegességeinek jó részét fűzi föl a Lóczy Lajos-tanösvény.

4 A z 5,5 kilométer hosszú és 2–3 kilométer széles Tihanyi-félsziget a geológiai, biológiai, népművészeti, történeti és tájképi értékeknek harmonikus, szép együttese. Felszínén száznál is több a gejzirtírből: forrásmészakőből és forráskvarcitből álló *gejzirkúp*, megőrizve az egykori hévforrások kitörési üregeit.

Induljunk el az 1972-ben helyreállított és a félsziget északnyugati csücskében elhelyezkedő román kori *Apáti-templom*tól (1. kép)! Mindjárt a következő állomáson, a *Nyereg-hegy* oldalában egy ritka természeti látvá-

A Lóczy-tanösvény állomásai

nyosságban lehet részünk: a tanösvény a gejzirkiválás több méter magas függőleges falának tövében visz. A lemezesen egymásra rakódott rétegek egy habostorta benyomását keltik a szemlélőben (2. kép). A gerincen délnek tartva eljutunk a Tihanyi-félsziget legmagasabb pontjára, a 232 méter magas Csúcs-hegyre; ez egyúttal a legnagyobb forráskvarcitkúp is. Ott nyílik össze a fokozottan védett, sárga vetővirág (*Sternbergia colchiciflora*) és a lila őszi csillagvirág (*Scilla autumnalis*), s ott élnek a gyors röptű *kabasólómok*, a *füleskuvikok* meg a *nyári ludak*.

Folytatva sétánkat meredeken ereszkedünk le, és a Szarkádi-erdőn, valamint a Gejzír-mezőn áthaladva megérkezünk az Aranyházhoz, a félsziget legszebb, legépebben megmaradt gejzirkúpjához. Nevét a sziklát borító zúzmó kéregszőrű sárga telepeiről kapta; ezek a lemenő nap fényében aransárga színben tündökölnék (3. kép).

Onnan nagyon szép a kilátás Tihany községére és a Belső-tóra. Ez utóbbiban és a Külső-tóban (4. kép) végzett újabb kutatófúrások megerősítik, hogy mindkét tó hajdani vulkánkráter kitöltése, s nem függ össze a Balatonnal, hiszen annak víztükre 20-25 mé-

szel vörösen izzó csereszömrőccével (5. kép). Az üledékek alja pannontengeri homok, a bazalttufarétegekben pedig helyenként permii vöröshomokkő-bombák láthatók. (A bazalttufarétegek a földmoz-

terrel lejjebb van a két kis tóénál.

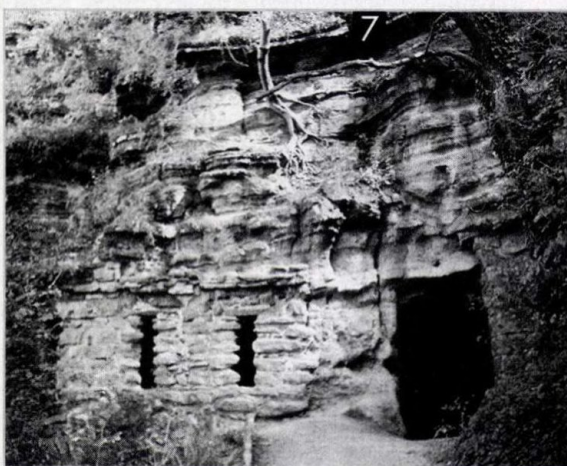
A Kiserdő-tetőn követve a tanösvényt, azt tapasztalhatjuk, hogy a Belső- és a Külső-tavat egymástól elválasztó érdekes hegyhát, a 207 méter magas kaldera-perem már szélmarta bazalttufából épül fel, ugyanakkor a déli végén meszes forráskvarcit látható az ősz-

apátsági templom mellett látható és 1951-ben Tasnádi Kubacska András által fölfedezett Forrás-barlangot (6. kép)! Onnan az Óvárra kaptassunk föl. Ez már a bronzkorban is lakott hely volt, sáncrendszerrel védve. Az Óvárrol szép kilátás nyílik a távolabbi Balaton-füredre és a lábainknál meghúzódó Gödrösre; ott találták a legnagyobb mennyiségben a Pannon-tenger üledékéből előkerült híres „kecskekör-möt”: a megkövült *Congerina ungula caprae* kagylót.

Meredek oldalban vezet tovább

6

7

utunk a Barátlakásokhoz (7. kép), az Óvár vulkanikus bazalttufájába vájt szerzetescellák maradványaihoz. Lakóik feltehetőleg ortodox szerzetesek lehettek, akiket I. András hozott magával Kijevből apósa, Bölcs János udvarából. (Némely kutatások szerint remeteszkedő bencés szerzetesek éltek a barlanglakásokban.) A sziklába négy barlangcsoportot vájtak, kettőben kápolna is volt, ám 1952-ben egy sziklaomlás betemette őket. Noha 1994-ben kiásták a cellákat, újabb és újabb omlások pusztítják e páratlan értéket. A Barátlakások közelében található a Keszi-barlang, azon túl pedig a hajóállomás felé a Tihanyi-félsziget egyetlen mai forrása, a Ciprian-forrás fakad. Vize – nagy nitráttartalma miatt – nem fogyasztható.

Kép és szöveg:

SZEGVÁRI GUSZTÁV